

Warszawa, 23 maja 2024 r.

KRAJOWA OCENA TECHNICZNA

Nr IBDiM-KOT-2019/0320 wydanie 2

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1213), po przeprowadzeniu postępowania zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1968), na wniosek:

Pipelife Polska S.A.

z siedzibą:

Kartoszyń, ul. Torfowa 4, 84-110 Krokowa

Instytut Badawczy Dróg i Mostów

stwierdza pozytywną ocenę właściwości użytkowych wyrobu budowlanego:

**Rury i kształtki z polipropylenu (PP) do kanalizacji i odwadniania,
do drenażu, do osłony instalacji, do przepustów**

o nazwie handlowej: **Rury i kształtki Pragma oraz Pragma⁺ID**

do zamierzonego zastosowania w budownictwie
w zakresie podanym w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej IBDiM.

DYREKTOR

dr hab. inż. Janusz Bohatkiewicz

DYREKTOR
Instytutu Badawczego Dróg i Mostów

Data wydania Krajowej Oceny Technicznej: **20 maja 2019 r.**

Data utraty ważności Krajowej Oceny Technicznej: **20 maja 2029 r.**

1 OPIS TECHNICZNY WYROBU BUDOWLANEGO

1.1 Nazwa techniczna i nazwa handlowa

Przedmiotem niniejszej Krajowej Oceny Technicznej są wyroby budowlane o nazwie technicznej: **Rury i kształtki z polipropylenu (PP) do kanalizacji i odwadniania, do drenażu, do osłony instalacji, do przepustów** i nazwie handlowej: **Rury i kształtki Pragma oraz Pragma⁺ID**, zwane dalej także: **rurami i kształtkami Pragma i Pragma⁺ID**.

1.2 Nazwa i adres producenta, a także nazwa i adres upoważnionego przedstawiciela, o ile został ustanowiony

Producentem wyrobu jest **Pipelife Polska S.A.**, z siedzibą: **Kartoszyń, ul. Torfowa 4, 84-110 Krokowa**.

1.3 Miejsce produkcji wyrobu

- a. Pipelife Polska S.A., Strzałków 26, 26-625 Wolanów,
- b. Pipelife Polska S.A., Kartoszyń, Torfowa 4, 84-110 Krokowa,
- c. Pipelife Bulgaria LTD, Zakład w Bułgarii, Industrialna 3 str., 2140 Botevgrad,
- d. Pipelife Sverige AB, Zakład w Szwecji, Ulricehamnsvägen 13, 514 84 Ölsremma; Box 50, 524 02 Ljung.

1.4 Typ/typy wyrobu i opis techniczny wyrobu

1.4.1 Typ/typy wyrobu

1. Rury i kształtki drenażowe,
2. Rury i kształtki przepustowe,
3. Rury i kształtki do osłony instalacji,
4. Rury i kształtki do kanalizacji i odwadniania.

1.4.2 Opis techniczny wyrobu oraz zastosowanych materiałów i surowców. Identyfikacja wyrobu

Niniejsza Krajowa Ocena Techniczna, w ramach typów określonych w pkt. 1.4.1, obejmuje następujące wyroby:

- Elementy systemu przewodów rurowych do kanalizacji i odwadniania:
  - Rury Pragma o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 500 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 630 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4 i SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma⁺ID o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 500 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2 produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma⁺ID o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 1200 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4 i SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.

- Kształtki i złączki wykonywane metodą wtrysku lub zgrzewane z odcinków rur Pragma i Pragma⁺ID, o nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2 i średnicach nominalnych DN/OD od 110 mm do 500 mm i DN/ID od 150 mm do 500 mm dla kształtek z gładką powierzchnią wewnętrzną oraz nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, SN8, SN10, SN12 i średnicach nominalnych DN/OD od 110 mm do 630 mm i DN/ID od 150 mm do 1200 mm dla kształtek z falistą powierzchnią wewnętrzną:
  - złączki dwukielichowe z pierścieniem oporowym (łączniki),
  - złączki dwukielichowe (nasuwki),
  - złączki (pierścień zatraskowy z uszczelką) do łączenia z bosymi końcami rur gładkościennych z PVC-U, PP i PE,
  - złączki jednokielichowe do łączenia z rurami żeliwnymi, kamionkowymi i betonowymi,
  - złączki jednokielichowe do łączenia ze studniami betonowymi,
  - przejścia szczelne przez ściany,
  - złączki jednokielichowe redukcyjne asymetryczne,
  - łuki jednokielichowe i dwukielichowe 15°, 30°, 45° i 87°,
  - odgałęzienia (trójniki) dwukielichowe, równoprzelotowe i redukcyjne 45° i 90°,
  - odgałęzienia (przyłącza) siodłowe,
  - złączki przejściowe dwukielichowe i jednokielichowe ID/OD.
  - korki.
- Elementy systemu przewodów rurowych do stosowania jako osłony instalacji do drenażu i rozsączania:
  - Rury Pragma o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 630 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, SN8, SN10, SN12 i SN16, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 630 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma⁺ID o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 1200 mm i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, SN8, SN10, SN12 i SN16, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Rury Pragma⁺ID o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 1200 mm i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
  - Kształtki i złączki wykonywane metodą wtrysku lub zgrzewane z odcinków rur Pragma i Pragma⁺ID:
    - złączki dwukielichowe z pierścieniem oporowym (łączniki),
    - złączki dwukielichowe (nasuwki),
    - złączki (pierścień zatraskowy z uszczelką) do łączenia z bosymi końcami rur gładkościennych z PVC-U, PP i PE,
    - złączki jednokielichowe do łączenia z rurami żeliwnymi, kamionkowymi i betonowymi,
    - złączki jednokielichowe do łączenia ze studniami betonowymi,

- przejścia szczelne przez ściany,
  - złączki jednokielichowe redukcyjne asymetryczne,
  - łuki jednokielichowe i dwukielichowe 15°, 30°, 45° i 87°,
  - odgałęzienia (trójniki) dwukielichowe, równoprzelotowe i redukcyjne 45° i 90°,
  - odgałęzienia (przyłącza) siodłowe,
  - złączki przejściowe dwukielichowe i jednokielichowe ID/OD,
  - korki.
- Elementy systemu przewodów rurowych do stosowania jako przepusty:
    - Rury Pragma o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 630 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, SN8, SN10, SN12 i SN16, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
    - Rury Pragma o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy zewnętrznej DN/OD od 110 mm do 630 mm, i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
    - Rury Pragma⁺ID o ściankach strukturalnych dwuwarstwowych o średnicach odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 1000 mm i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, SN8, SN10, SN12 i SN16, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
    - Rury Pragma⁺ID o ściankach falistych jednowarstwowych o średnicach nominalnych odniesionych do średnicy wewnętrznej DN/ID od 150 mm do 1000 mm i nominalnych sztywnościach obwodowych SN2, SN3,2, SN4, SN6,3, produkowane w odcinkach prostych o długościach do 6 m.
    - Kształtki i złączki wykonywane metodą wtrysku lub zgrzewane z odcinków rur Pragma i Pragma⁺ID:
      - złączki dwukielichowe z pierścieniem oporowym (łączniki),
      - złączki dwukielichowe (nasuwki),
      - złączki (pierścień zatraskowy z uszczelką) do łączenia z bosymi końcami rur gładkościennych z PVC-U, PP i PE,
      - złączki jednokielichowe do łączenia z rurami żeliwnymi, kamionkowymi i betonowymi,
      - złączki jednokielichowe do łączenia ze studniami betonowymi,
      - przejścia szczelne przez ściany,
      - złączki jednokielichowe redukcyjne asymetryczne,
      - łuki jednokielichowe i dwukielichowe 15°, 30°, 45° i 87°,
      - odgałęzienia (trójniki) dwukielichowe, równoprzelotowe i redukcyjne 45° i 90°,
      - odgałęzienia (przyłącza) siodłowe,
      - złączki przejściowe dwukielichowe i jednokielichowe ID/OD,
      - korki.

Rury Pragma i Pragma⁺ID o ściankach strukturalnych (dwuwarstwowych) tworzą jednocześnie wytłaczane, wzajemnie połączone podczas produkcji dwie ścianki, z których wewnętrzna jest gładka, a zewnętrzna ścianka jest karbowana trapezowo. Rury Pragma i Pragma⁺ID faliste (jednowarstwowe) posiadają tylko jedną ściankę karbowaną trapezowo.

Rury Pragma i Pragma⁺ID wykonywane są w wersji kielichowej i bezkielichowej. Rury bezkielichowe łączone są przez złączki i kształtki z gładkimi wewnątrz kielichami i przez elastomerowe pierścienie uszczelniające, zakładane na ostatnie wgłębienie pomiędzy karbami

łączonych rur. Kielichy kształtek Pragma i Pragma⁺ID są dostosowane do połączeń z bosymi końcami rur gładkościennych z tworzyw termoplastycznych (PVC-U, PP i PE) poprzez dodatkowe zamontowanie na krawędzi kielicha specjalnej uszczelki elastomerowej i osadzenie jej pierścieniem zatrzaskowym z polipropylenu (PP).

Rury do drenażu i rozsączania mają we wgłębieniach między karbami wykonane nacięcia szczelinowe o szerokości od 0,8 mm do 8,0 mm, długości od 2,0 mm do 150 mm lub otwory o średnicach od 2,0 mm do 12,0 mm. W zależności od geometrii rozmieszczenia nacięć lub otworów rury takie dzielone są na:

- TP – w pełni sączące (totally perforated), ze szczelinami lub otworami wykonanymi na całym obwodzie rury, w czterech, pięciu lub sześciu rzędach,
- LP – częściowo sączące (locally perforated), ze szczelinami lub otworami wykonanymi na większej części obwodu rury w zakresie 220° obwodu, w dwóch, trzech, czterech lub pięciu rzędach,
- MP – wielofunkcyjne sącząco-przepływowe (multipurpose), ze szczelinami lub otworami wykonanymi tylko w górnej części rury w zakresie 120° obwodu, w jednym, dwóch lub trzech rzędach.

Rury do drenażu mogą dodatkowo posiadać filtr syntetyczny z włókien polipropylenowych lub geowłókniny polipropylenowej.

Połączenia kielichowe rur i kształtek w których wymagana jest szczelność, wykonywane są z zastosowaniem uszczelki zgodnych z PN-EN 681-1, PN-EN 681-2 lub PN-EN 681-3.

Rury i kształtki produkowane są z polipropylenu o właściwościach podanych w tablicy Z2-1 i polipropylenu z recyklingu o właściwościach podanych w tablicy Z2-2. Wykończenie i wygląd rur i kształtek odpowiadają wymaganiom PN-EN 13476-1 (dla rur osłonowych również PN-EN 61386-1). Parametry geometryczne rur i kształtek kontrolowane wg PN-EN ISO 3126 odpowiadają wymaganiom wg załącznika 1.

2 ZAMIERZONE ZASTOSOWANIE WYROBU

2.1 Zamierzone zastosowanie wyrobu

Rury i kształtki Pragma i Pragma⁺ID są przeznaczone do stosowania w budownictwie komunikacyjnym, w zakresie określonym w pkt 2.2, do systemów kanalizacji i odwadniania, do odsączania wód gruntowych i rozsączania wody, do osłony innych rur i instalacji oraz do budowy przepustów hydraulicznych, technicznych i przepustów dla zwierząt. Wyroby mogą być stosowane w pasie drogowym (pod jezdnią lub poza jezdnią) lub innych terenach związanych z budownictwem komunikacyjnym, zgodnie z warunkami określonymi w pkt. 2.3.

2.2 Zakres stosowania wyrobu

2.2.1 drogi publiczne bez ograniczeń,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1518).

2.2.2 drogi wewnętrzne bez ograniczeń,

w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.).

2.2.3 drogowe obiekty inżynierskie bez ograniczeń,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1518).

2.2.4 kolejowe obiekty inżynieryjne bez ograniczeń,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 1998 r. poz. 987, ze zm.).

2.2.5 kolejowe budowle towarzyszące z ograniczeniem do obiektów do obsługi podróży:

- a) peronów,
- b) przejść,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 1998 r. poz. 987, ze zm.).

2.2.6 inne obiekty budowlane w obrębie pasa drogowego

w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.).

2.3 Warunki stosowania wyrobu

Rury i kształtki Pragma i Pragma⁺ID mogą być układane pod ziemią zgodnie z warunkami określonymi w projekcie technicznym na podkładzie (lub podsypce) i w otoczeniu prawidłowo zagęszczonej zasypki z gruntów dopuszczonych do stosowania w budownictwie drogowym, ujętych w PN-S-02205:1998, zgodnie z zasadami budowy przewodów kanalizacyjnych ustalonych w PN-EN 1610 i PN-C-89224. W przypadku rur drenażowych i rozsączających grunt powinien mieć uziarnienie dostosowane do wielkości szczelin lub otworów sączących oraz rodzaju zastosowanej otuliny filtracyjnej.

Pod jezdnią należy stosować rury i kształtki Pragma i Pragma⁺ID o sztywności obwodowej $SN \geq 8 \text{ kN/m}^2$, natomiast poza jezdnią mogą być użyte rury o sztywności obwodowej $SN \geq 4 \text{ kN/m}^2$. Rury i kształtki o sztywności obwodowej $SN \geq 2 \text{ kN/m}^2$ mogą być stosowane w obszarach nienarażonych na obciążenia komunikacyjne.

Rury o sztywności obwodowej $SN \geq 2 \text{ kN/m}^2$ i $SN \geq 3,2 \text{ kN/m}^2$ mogą być stosowane jako rury trzonowe studzienek drenarskich i kanalizacyjnych usytuowanych na głębokości nie przekraczającej 4 m. Natomiast przy usytuowaniu studzienek na głębokościach poniżej 4 m, rury trzonowe powinny być wykonywane z rur o sztywności obwodowej $SN \geq 4 \text{ kN/m}^2$.

Na terenach objętych szkodami gómiczymi rury i kształtki Pragma i Pragma⁺ID powinny być stosowane zgodnie z Opinią Techniczną wydaną przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach.

Zakres stosowania wyrobu może też uwzględniać wyniki badań ścieralności rur, wykonane wg PN-EN 295-3 po 100 tys. cykli i po 200 tys. cykli przy użyciu znormalizowanego żwiru, oraz wyniki pomiarów chropowatości ścianki wewnętrznej R_z (k) wg PN-EN ISO 4287:1999, jeśli cechy te są istotne dla warunków stosowania i przeznaczenia.

Każdorazowe zastosowanie rur i kształtek Pragma i Pragma⁺ID powinno uwzględniać warunki wodno-gruntowe, przewidywane obciążenia oraz skutki osiadania podłoża i nawierzchni spowodowane ewentualnymi odkształceniami elastycznej rury. Dobór odpowiedniego rodzaju rur i kształtek układanych w gruncie może być wykonany przez projektanta zgodnie z PN-EN 1295-1:2002 na podstawie wytycznych producenta oraz jego deklaracji dotyczącej sztywności obwodowej rur.

Rury, kształtki Pragma i Pragma⁺ID powinny być wbudowane w konstrukcję nośną drogowego obiektu inżynierskiego w sposób zabezpieczający przed ich zapaleniem się.

Wyrób budowlany należy stosować zgodnie z zamierzeniem, zakresem i warunkami, które podano w Krajowej Ocenie Technicznej oraz:

- w przepisach techniczno-budowlanych właściwych dla poszczególnych rodzajów obiektów budowlanych w budownictwie komunikacyjnym;
- w przepisach o ochronie środowiska, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 poz. 1311).

Przed zastosowaniem wyrobu budowlanego w sposób niezgodny z przepisami techniczno-budowlanymi należy uzyskać zgodę na odstępstwo od tych przepisów w trybie określonym w art. 9 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 ze zm.).

2.4 Warunki użytkowania, montażu i konserwacji

Warunki użytkowania, montażu i konserwacji zgodnie z zaleceniami producenta.

3 WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWE WYROBU BUDOWLANEGO I METODY ZASTOSOWANE DO ICH OCENY

Właściwości użytkowe wyrobu budowlanego zestawiono w tablicy 1.

Tablica 1

Lp.	Typ wyrobu	Zasadnicze charakterystyki wyrobu budowlanego dla zamierzonego zastosowania lub zastosowań	Właściwości użytkowe wyrażone w poziomach, klasach lub w sposób opisowy	Jedn.	Metody badań i obliczeń
1	2	3	4	5	6
1	1. Rury i kształtki drenażowe	Sztywność obwodowa rur ¹⁾	≥ odpowiedniej klasy SN	kN/m ²	PN-EN ISO 9969
2		Elastyczność obwodowa rur ^{1) 2)}	bez pęknięć, rys i spadku siły przy odkształceniu średnicy zewnętrznej rur do 30%	-	PN-EN ISO 13968
3		Odporność na uderzenie rur metodą spadającego ciężarka (temperatura badania (0 ± 1)°C, końcówka bijaka typu d90, masa ciężarka i wysokość spadku wg PN-EN 13476-3)	TIR ≤ 10	%	PN-EN ISO 3127

cd. tablicy 1

1	2	3	4	5	6
4	1. Rury i kształtki drenażowe 2. Rury i kształtki przepustowe	Odporność na uderzenia metodą schodkową rur dwuwarstwowych Pragma ⁺ ID: temperatura badania i kondycjonowania (-10 ±1)°C, rodzaj ciężarka d90, masa ciężarka: 125 < d _{em,min.} ≤ 160 mm: 6,25 kg 160 < d _{em,min.} ≤ 200 mm: 8,0 kg 200 < d _{em,min.} ≤ 225 mm: 10,0 kg 225 < d _{em,min.} : 12,5 kg	H ₅₀ ≥ 1,0 m brak pęknięć	-	PN-EN ISO 11173
5		Elastyczność lub wytrzymałość mechaniczna kształtek spawanych lub zgrzewanych (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak objawów rozwarstwienia, pęknięć, rys, przeciekania	-	PN-EN ISO 13264
6		Odporność kształtek na uderzenie metodą zrzutu (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak uszkodzeń	-	PN-EN ISO 13263
7		Test piecowy dla kształtek wykonanych metodą wtrysku (badanie w powietrzu o temperaturze 150°C, pozostałe parametry badania wg PN-EN ISO 580)	wokół punktu wtrysku max głębokość pęknięć, rozwarstwień lub pęcherzy oraz rozwarcie spoin nie przekracza 50% grubości ścianki	-	PN-EN ISO 580
8		Zmiany w wyniku ogrzewania rur ¹⁾ w powietrzu w temp. (150 ±2)°C (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak rozwarstwień, pęknięć i pęcherzy	-	PN-ISO 12091
9		Wskaźnik pełzania rur ^{1) 2)}	≤ 4,0	-	PN-EN ISO 9967
10	3. Rury i kształtki do osłony instalacji	Sztywność obwodowa rur ¹⁾	≥ odpowiedniej klasy SN	kN/m ²	PN-EN ISO 9969
11		Elastyczność obwodowa rur	bez pęknięć, rys i spadku siły do odkształcenia średnicy zewnętrznej rur 30%	-	PN-EN ISO 13968

cd. tablicy 1

1	2	3	4	5	6
12	3. Rury i kształtki do osłony instalacji	Odporność na uderzenie rur metodą spadającego ciężarka (temperatura badania $(0 \pm 1)^\circ\text{C}$, końcówka bijaka typu d90, masa ciężarka i wysokość spadku wg PN-EN 13476-3)	$\text{TIR} \leq 10$	%	PN-EN ISO 3127
13		Odporność na uderzenia metodą schodkową rur dwuwarstwowych Pragma ⁺ ID: temperatura badania i kondycjonowania $(-10 \pm 1)^\circ\text{C}$, rodzaj ciężarka d90, masa ciężarka: $125 < d_{\text{em,min.}} \leq 160 \text{ mm}$: 6,25 kg $160 < d_{\text{em,min.}} \leq 200 \text{ mm}$: 8,0 kg $200 < d_{\text{em,min.}} \leq 225 \text{ mm}$: 10,0 kg $225 < d_{\text{em,min.}}$: 12,5 kg	$H_{50} \geq 1,0 \text{ m}$ brak pęknięć	-	PN-EN ISO 11173
14		Elastyczność lub wytrzymałość mechaniczna kształtek spawanych lub zgrzewanych (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak objawów rozwarstwienia, pęknięć, rys, przeciekania	-	PN-EN ISO 13264
15		Odporność kształtek na uderzenie metodą zrzutu (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak uszkodzeń	-	PN-EN ISO 13263
16		Test piecowy dla kształtek wykonanych metodą wtrysku (badanie w powietrzu o temperaturze 150°C , pozostałe parametry badania wg PN-EN ISO 580)	wokół punktu wtrysku max głębokość pęknięć, rozwarstwień lub pęcherzy oraz rozwarcie spoin nie przekracza 50% grubości ścianki	-	PN-EN ISO 580
17		Zmiany w wyniku ogrzewania rur w powietrzu w temp. $(150 \pm 2)^\circ\text{C}$ (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak rozwarstwień, pęknięć i pęcherzy	-	PN-ISO 12091

cd. tablicy 1

1	2	3	4	5	6
18	3. Rury i kształtki do osłony instalacji	Wskaźnik pełzania rur	$\leq 4,0$	-	PN-EN ISO 9967
19		Szczelność połączeń z elastomerowym pierścieniem uszczelniającym (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	bez uszkodzeń i nieszczelności podczas badania i po badaniu, zmiana podciśnienia powietrza max 10%	-	PN-EN ISO 13259 warunek B i C
20	4. Rury i kształtki do kanalizacji i odwadniania	Sztywność obwodowa rur ¹⁾	$\geq$ odpowiedniej klasy SN	kN/m ²	PN-EN ISO 9969
21		Elastyczność obwodowa rur	bez pęknięć, rys i spadku siły do odkształcenia średnicy zewnętrznej rur 30%	-	PN-EN ISO 13968
22		Odporność na uderzenie rur metodą spadającego ciężarka (temperatura badania $(0 \pm 1)^\circ\text{C}$, końcówka bijaka typu d90, masa ciężarka i wysokość spadku wg PN-EN 13476-3)	TIR ≤ 10	%	PN-EN ISO 3127
23		Odporność na uderzenia metodą schodkową rur dwuwarstwowych Pragma ⁺ ID: temperatura badania i kondycjonowania $(-10 \pm 1)^\circ\text{C}$, rodzaj ciężarka d90, masa ciężarka: 125 < d _{em,min.} ≤ 160 mm: 6,25 kg 160 < d _{em,min.} ≤ 200 mm: 8,0 kg 200 < d _{em,min.} ≤ 225 mm: 10,0 kg 225 < d _{em,min.} : 12,5 kg	H ₅₀ ≥ 1,0 m brak pęknięć	-	PN-EN ISO 11173

cd. tablicy 1

1	2	3	4	5	6
24	4. Rury i kształtki do kanalizacji i odwadniania	Elastyczność lub wytrzymałość mechaniczna kształtek spawanych lub zgrzewanych (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak objawów rozwarstwienia, pęknięć, rys, przeciekania	-	PN-EN ISO 13264
25		Odporność kształtek na uderzenie metodą zrzutu (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak uszkodzeń	-	PN-EN ISO 13263
26		Test piecowy dla kształtek produkowanych metodą wtrysku (badanie w powietrzu o temperaturze 150°C, pozostałe parametry badania wg PN-EN ISO 580)	wokół punktu wtrysku max głębokość pęknięć, rozwarstwień lub pęcherzy oraz rozwarcie spoin nie przekracza 50% grubości ścianki	-	PN-EN ISO 580
27		Zmiany w wyniku ogrzewania rur w powietrzu w temp. (150 ± 2)°C (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	brak rozwarstwień, pęknięć i pęcherzy	-	PN-ISO 12091
28		Szczelność połączeń z elastomerowym pierścieniem uszczelniającym, przy odchyleniu kątowym i przy odkształceniu średnic bosego końca i kielicha (parametry badania wg PN-EN 13476-3)	bez uszkodzeń i nieszczelności podczas badania i po badaniu, zmiana podciśnienia powietrza max 10%	-	PN-EN ISO 13259 warunek B i C
29		Wskaźnik pełzania rur	≤ 4,0	-	PN-EN ISO 9967
30		Wodoszczelność kształtek spawanych i zgrzewanych przy wewnętrznym ciśnieniu wody 0,5 bar i czasie badania 1 min.	- bez uszkodzeń i nieszczelności podczas badania i po badaniu	-	PN-EN ISO 13254

1) w przypadku rur do drenażu, właściwość jest oznaczana na próbkach rur bez filtra lub otuliny filtracyjnej

2) wymaganie nie dotyczy rur perforowanych

4 PAKOWANIE, TRANSPORT I SKŁADOWANIE ORAZ SPOSÓB ZNAKOWANIA WYROBU

4.1 Wytyczne dotyczące pakowania

Rury Pragma i Pragma⁺ID pakowane są w wiązki lub dostarczane pojedynczo, bez pakowania.

Kształtki w zależności od ich rozmiarów mogą być pakowane w opakowania zbiorcze lub dostarczane luzem.

Pierścienie uszczelniające mogą być montowane na rurach i kształtkach lub pakowane w kartony.

4.2 Wytyczne dotyczące transportu i składowania

Rury należy składować w pozycji poziomej na równym podłożu, na podkładach drewnianych.

Kształtki należy składować w opakowaniach zbiorczych lub na płaskich, równych powierzchniach w sposób chroniący przed ich uszkodzeniem.

Rury Pipelife Pragma i Pragma⁺ID należy transportować w położeniu poziomym, zabezpieczone przed przesunięciem i uszkodzeniami. Podczas załadunku i rozładunku należy zachować ostrożność, ażeby nie uległy uszkodzeniu. Rury i kształtki nie mogą być przeciągane lecz przenoszone.

4.3 Sposób znakowania wyrobu budowlanego

Wyrób należy oznakować znakiem budowlanym zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 873).

Przed oznakowaniem wyrobu znakiem budowlanym należy sporządzić krajową deklarację właściwości użytkowych wyrobu budowlanego według wzoru opublikowanego w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia oraz udostępnić ją w sposób opisany w rozporządzeniu.

Oznakowaniu wyrobu znakiem budowlanym powinny towarzyszyć następujące informacje:

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym znak budowlany został po raz pierwszy umieszczony na wyrobie budowlanym,
- nazwa i adres siedziby producenta lub znak identyfikacyjny pozwalający jednoznacznie określić nazwę i adres siedziby producenta,
- nazwa i oznaczenie typu wyrobu budowlanego,
- numer i rok wydania krajowej oceny technicznej, zgodnie z którą zostały zadeklarowane właściwości użytkowe,
- numer krajowej deklaracji właściwości użytkowych,
- poziom lub klasa zadeklarowanych właściwości użytkowych,
- nazwa jednostki certyfikującej, jeżeli uczestniczyła w ocenie i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego,
- adres strony internetowej producenta, jeżeli krajowa deklaracja właściwości użytkowych jest na niej udostępniona.

5 OCENA I WERYFIKACJA STAŁOŚCI WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

5.1 Krajowy system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r., w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 873)

dla wyrobów budowlanych objętych niniejszą Krajową Oceną Techniczną, ma zastosowanie **krajowy system 4 oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych**.

Działania producenta związane z oceną i weryfikacją stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego, są określone w § 4 ww. rozporządzenia.

5.2 Określenie typu wyrobu budowlanego

Określenie typu wyrobu budowlanego obejmuje ocenę właściwości użytkowych w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk i zamierzonego zastosowania tego wyrobu określonych w rozdziale 3 oraz właściwości identyfikacyjnych wg pkt. 1.4.2 niniejszej Krajowej Oceny Technicznej, dopóki nie nastąpią zmiany surowców, składników, linii produkcyjnej lub zakładu produkcyjnego.

5.3 Zakładowa kontrola produkcji

Wyrób budowlany, objęty niniejszą Krajową Oceną Techniczną, powinien być produkowany zgodnie z systemem zakładowej kontroli produkcji.

Producent powinien ustanowić, udokumentować, wdrożyć i utrzymywać system zakładowej kontroli produkcji w celu zapewnienia stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego, określonych w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej.

Dokumentacja zakładowej kontroli produkcji powinna zawierać:

- a) strukturę organizacyjną,
- b) wymagania dla personelu (kwalifikacje, uprawnienia, odpowiedzialność za poszczególne elementy zakładowej kontroli produkcji, szkolenia),
- c) audyty wewnętrzne, prowadzenie działań korygujących i zapobiegawczych,
- d) nadzór nad dokumentacją i zapisami,
- e) plany kontroli i badania surowców, wymagania,
- f) plany kontroli i badania gotowego wyrobu,
- g) nadzór nad wyposażeniem produkcyjnym,
- h) nadzór nad wyposażeniem do kontroli i badań z zachowaniem spójności pomiarowej,
- i) nadzór nad procesem produkcyjnym, w tym prowadzone kontrole i badania międzyoperacyjne,
- j) opis prac podzleczanych i tryb ich nadzoru,
- k) postępowanie z wyrobem niezgodnym i reklamacjami,
- l) opis sposobu pakowania, transportu i składowania oraz sposób znakowania wyrobu,
- m) instrukcje montażu wyrobu.

Dokumentacja zakładowej kontroli produkcji powinna być uzupełniona o dokumentację techniczną, specyfikacje techniczne (normy wyrobu, normy badawcze, europejskie lub krajowe oceny techniczne, itp.), przepisy prawa.

System zarządzania jakością stosowany wg wymagań PN-EN ISO 9001:2015-10 może być uznany za system zakładowej kontroli produkcji, jeżeli są również spełnione wymagania niniejszej Krajowej Oceny Technicznej.

5.4 Badania kontrolne

5.4.1 Program i częstotliwość badań

Badania kontrolne powinny być wykonywane zgodnie z planem badań, ustalonym w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji, jednak nie rzadziej niż podano w tablicy 2.

Tablica 2

Lp.	Zakres badań kontrolnych	Częstotliwość	Sprawdzenie wg
1	Badanie sztywności obwodowej rur	Dla każdej partii wyrobów, lecz nie rzadziej niż raz w roku ¹⁾	Tablica 1, lp. 1, lp. 10 i lp. 20
2	Badanie odporności rur na uderzenia metodą spadającego ciężarka	Dla każdej partii wyrobów, lecz nie rzadziej niż raz w roku ¹⁾	Tablica 1, lp. 3, lp. 12 i lp. 22
3	Kontrola parametrów geometrycznych rur i kształtek	Dla każdej partii wyrobów, lecz nie rzadziej niż raz na dzień produkcji ¹⁾	wg pkt. 1.4.2 i Załącznika nr 1
4	Badanie elastyczności obwodowej rur	Nie rzadziej niż raz na dwa lata	Tablica 1, lp. 2, lp. 11 i lp. 21
5	Badanie elastyczności lub wytrzymałości mechanicznej kształtek	Nie rzadziej niż raz na dwa lata	Tablica 1, lp. 5, lp. 14 i lp. 24
6	Badanie odporności kształtek na uderzenie metodą zrzutu	Nie rzadziej niż raz na dwa lata	Tablica 1, lp. 6, lp. 15 i lp. 25
7	Badania zmian w wyniku ogrzewania rur	Nie rzadziej niż raz na dwa lata	Tablica 1, lp. 8, lp. 17 i lp. 27
8	Badania szczelności połączeń z elastomerowym pierścieniem uszczelniającym	Nie rzadziej niż raz na dwa lata	Tablica 1, lp. 19 i lp. 28
¹⁾ Wielkość partii wyrobów powinna być określona w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji			

5.4.2 Pobieranie próbek do badań

Próbki do badań kontrolnych należy pobierać zgodnie z ustaleniami dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.

5.5 Ocena wyników badań

Właściwości użytkowe i identyfikacyjne wyrobu budowlanego powinny być zgodne z odpowiednimi właściwościami użytkowymi i identyfikacyjnymi określonymi w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej IBDiM.

6 POUCZENIE

- 6.1 Krajowa Ocena Techniczna nie jest dokumentem upoważniającym do oznakowania wyrobu budowlanego znakiem budowlanym.
- 6.2 Krajową Ocenę Techniczną uchyla jednostka, która ją wydała, z własnej inicjatywy albo na wniosek Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z udziałem wnioskodawcy, albo na wniosek producenta.
- 6.3 Krajowa Ocena Techniczna nie narusza uprawnień wynikających z przepisów o ochronie własności przemysłowej, a w szczególności ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1170, ze zm.). Zapewnienie tych uprawnień należy do obowiązków korzystającego z niniejszej Krajowej Oceny Technicznej.

7 WYKAZ DOKUMENTÓW WYKORZYSTANYCH W POSTĘPOWANIU

7.1 Przepisy

- a) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1213);
- b) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm.);

- c) rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1968);
- d) rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 873).

7.2 Polskie Normy i inne normy

- a) PN-EN 295-3:2012 Systemy rur kamionkowych w sieci drenażowej i kanalizacyjnej -- Część 3: Metody badań;
- b) PN-EN 681-1:2002 Uszczelnienia z elastomerów - Wymagania materiałowe dotyczące uszczelek złączy rur wodociągowych i odwadniających - Część 1: Guma;
- c) PN-EN 681-2:2003 Uszczelnienia z elastomerów - Wymagania materiałowe dotyczące uszczelek złączy rur wodociągowych i odwadniających - Część 2: Elastomery termoplastyczne;
- d) PN-EN 681-3:2003 Uszczelnienia z elastomerów - Wymagania materiałowe dotyczące uszczelek złączy rur wodociągowych i odwadniających - Część 3: Materiały z gumy porowatej;
- e) PN-EN 1295-1:2019-05 Obliczenia statyczne rurociągów ułożonych w ziemi w różnych warunkach obciążenia -- Część 1: Wymagania ogólne;
- f) PN-EN 1610:2015-10 Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych;
- g) PN-EN 13476-1:2018-05 Systemy przewodów rurowych z tworzyw sztucznych do bezciśnieniowej podziemnej kanalizacji - Systemy przewodów rurowych o ściankach strukturalnych z nieplastifikowanego poli(chlorku winylu) (PVC-U), polipropylenu (PP) i polietylenu (PE) - Część 1: Wymagania ogólne i właściwości użytkowe;
- h) PN-EN 13467-3+A1:2020-12 Systemy przewodów rurowych z tworzyw sztucznych do bezciśnieniowej podziemnej kanalizacji -- Systemy przewodów rurowych o ściankach strukturalnych z nieplastifikowanego poli(chlorku winylu) (PVC-U), polipropylenu (PP) i polietylenu (PE) -- Część 3: Specyfikacje rur i kształtek o gładkiej powierzchni wewnętrznej i profilowanej powierzchni zewnętrznej oraz systemu, typ B;
- i) PN-EN 61386-1:2011 Systemy rur instalacyjnych do prowadzenia przewodów - Część 1: Wymagania ogólne;
- j) PN-EN 61386-1:2011/A1:2019-08 Systemy rur instalacyjnych do prowadzenia przewodów - Część 1: Wymagania ogólne;
- k) PN-EN ISO 580:2006 Systemy przewodów rurowych i rur osłonowych z tworzyw sztucznych -- Kształtki wtryskowe z tworzyw termoplastycznych -- Metody wizualnej oceny zmian w wyniku ogrzewania;
- l) PN-EN ISO 1133-1:2022-12 Tworzywa sztuczne -- Oznaczanie masowego wskaźnika szybkości płynięcia (MFR) i objętościowego wskaźnika szybkości płynięcia (MVR) tworzyw termoplastycznych -- Część 1: Metoda standardowa;
- m) PN-EN ISO 1167-1:2007 Rury, kształtki i zestawy z termoplastycznych tworzyw sztucznych do przesyłania płynów -- Oznaczanie wytrzymałości na ciśnienie wewnętrzne -- Część 1: Metoda ogólna;
- n) PN-EN ISO 1167-2:2007 Rury, kształtki i zestawy z termoplastycznych tworzyw sztucznych do przesyłania płynów -- Oznaczanie wytrzymałości na ciśnienie wewnętrzne -- Część 2: Przygotowanie próbek do badań w postaci rur;
- o) PN-EN ISO 1183-1:2019-05 Tworzywa sztuczne -- Metody oznaczania gęstości tworzyw sztucznych nieporowatych -- Część 1: Metoda zanurzeniowa, metoda piknometru cieczowego i metoda miareczkowa;
- p) PN-EN ISO 1269:2008 Tworzywa sztuczne -- Homopolimery i kopolimery chlorku winylu - Oznaczanie substancji lotnych (łącznie z wodą);
- q) PN-EN ISO 3126:2006 Systemy przewodów rurowych z tworzyw sztucznych - Elementy z tworzyw sztucznych - Sprawdzanie wymiarów;

- r) PN-EN ISO 3127:2017-12 Rury z tworzyw termoplastycznych - Badanie odporności na uderzenia zewnętrzne - Metoda spadającego ciężarka;
- s) PN-EN ISO 4287:1999 Specyfikacje geometrii wyrobów -- Struktura geometryczna powierzchni: metoda profilowa -- Terminy, definicje i parametry struktury geometrycznej powierzchni;
- t) PN-EN ISO 9001:2015-10 Systemy zarządzania jakością – Wymagania;
- u) PN-EN ISO 9967:2016-02 Rury z tworzyw termoplastycznych - Oznaczanie wskaźnika pełzania;
- v) PN-EN ISO 9969:2016-02 Rury z tworzyw termoplastycznych - Oznaczanie sztywności obwodowej;
- w) PN-EN ISO 11173:2017-12 Rury z tworzyw termoplastycznych - Oznaczanie odporności na uderzenia zewnętrzne - Metoda schodkowa;
- x) PN-EN ISO 11357-6:2018-04 Tworzywa sztuczne -- Różnicowa kalorymetria skaningowa (DSC) -- Część 6: Oznaczanie czasu indukcji utleniania (OIT izotermiczny) oraz temperatury indukcji utleniania (OIT dynamiczny);
- y) PN-EN ISO 13254:2017-11 Systemy przewodów rurowych z tworzyw termoplastycznych do zastosowań bezciśnieniowych - Metoda badania wodoszczelności;
- z) PN-EN ISO 13259:2021-01 Systemy przewodów rurowych z tworzyw termoplastycznych do podziemnych bezciśnieniowych zastosowań - Metoda badania szczelności połączeń z elastomerowym pierścieniem uszczelniającym;
- aa) PN-EN ISO 13263:2017-12 Systemy przewodów rurowych z tworzyw termoplastycznych do bezciśnieniowej podziemnej kanalizacji deszczowej i sanitarnej - Kształtki z tworzyw termoplastycznych - Metoda badania wytrzymałości na uderzenie;
- bb) PN-EN ISO 13264:2017-12 Systemy przewodów rurowych z tworzyw termoplastycznych do podziemnego bezciśnieniowego odwadniania i kanalizacji - Kształtki z tworzyw termoplastycznych - Metoda badania wytrzymałości mechanicznej lub elastyczności kształtek fabrykowanych;
- cc) PN-EN ISO 13968:2009 Systemy przewodów rurowych i rur osłonowych z tworzyw sztucznych - Rury z tworzyw termoplastycznych - Oznaczanie elastyczności obwodowej;
- dd) PN-ISO 12091:2009 Rury z tworzyw termoplastycznych o ściankach strukturalnych -- Badanie w suszarce;
- ee) PN-C-89224:2018-03 Systemy przewodów rurowych z tworzyw termoplastycznych tworzyw sztucznych - Zewnętrzne systemy bezciśnieniowe i ciśnieniowe do przesyłania wody, odwadniania i kanalizacji z nieplastifikowanego poli(chlorku winylu) (PVC-U), polipropylenu (PP) i polietylenu (PE) - Warunki techniczne wykonania i odbioru;
- ff) PN-S-02205:1998 Drogi samochodowe - Roboty ziemne - Wymagania i badania;

7.3 Raporty z badań i obliczeń

- a) Sprawozdanie nr DFW/132/2018 z badań wybranych parametrów rur korugowanych kanalizacyjnych. Instytut Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników, Oddział Farb i Tworzyw, Gliwice, grudzień 2018 r.
- b) Certificate of Conformity 23-NURWSPSRB-PL-006-27, Bulaqua Standard, grudzień 2021 r.
- c) Certificate No PL-019-038/31.01.2022, Bulaqua Standard, styczeń 2022 r.
- d) Certificate No 5032 for PRAGMA PP pipes and INFRA PP pipes, INSTA-CERT.

Załączniki:

Załącznik nr 1: Parametry geometryczne rur i kształtek

Załącznik nr 2: Cechy surowców do produkcji rur i kształtek

Otrzymują:

1. Producent o nazwie: **Pipelife Polska S.A.**, z siedzibą: **Kartoszyń, ul. Torfowa 4, 84-110 Krokowa** (1 egzemplarz),
2. a/a Jednostka Oceny Technicznej **Instytutu Badawczego Dróg i Mostów**, ul. Instytutowa 1, 03-302 Warszawa, tel. (22) 39 00 220÷227; e-mail: jot@ibdim.edu.pl (1 egzemplarz).

ZAŁĄCZNIK NR 1**PARAMETRY GEOMETRYCZNE RUR I KSZTAŁTEK**

Charakterystyczne parametry wymiarowe rur Pragma i przedstawiono w tablicy Z1-1.

Tablica Z1-1 - Wymiary rur Pragma (jednowarstwowych i dwuwarstwowych)

Średnica nominalna odniesiona do średnicy zewnętrznej	Maksymalna średnica zewnętrzna	Minimalna średnica średnica wewnętrzna	Minimalna grubość ścianki		Minimalna głębokość kielicha (za uszczelnieniem)
DN/OD	$d_{em,max}$	$d_{im,min}$	$e_{4,min}^{1)}$	$e_{5,min}^{1)}$	A_{min}
mm	mm	mm	mm	mm	mm
1	3	4	5	6	7
110	110,9	90	1,0	1,0	32
160	160,8	134	1,2	1,0	42
200	200,6	167	1,4	1,1	50
250	250,8	209	1,7	1,4	55
315	316,0	263	1,9	1,6	62
400	401,2	335	2,3	2,0	70
500	501,5	418	2,8	2,8	80
630	631,9	527	3,3	3,3	93

¹⁾ nie dotyczy rur falistych jednowarstwowych

Charakterystyczne parametry wymiarowe rur Pragma⁺ID, których wymiar nominalny odniesiony jest do średnicy wewnętrznej podano w tablicach Z1-2, Z1-3 i Z1-4.

Tablica Z1-2 - Wymiary rur Pragma⁺ID (jednowarstwowych i dwuwarstwowych) produkowanych w zakładach produkcyjnych Pipelife Polska S.A. w Strzałkowie i Kartoszyne

Średnica nominalna odniesiona do średnicy wewnętrznej	Maksymalna średnica zewnętrzna	Minimalna średnica średnica wewnętrzna	Minimalna grubość ścianki		Minimalna głębokość kielicha (za uszczelnieniem)
DN/ID	$d_{em,max}$	$d_{im,min}$	$e_{4,min}^{1)}$	$e_{5,min}^{1)}$	A_{min}
mm	mm	mm	mm	mm	mm
1	3	4	5	6	7
150	171,0	145	1,3	1,0	43
200	229,1	195	1,5	1,1	54
250	285,8	245	1,8	1,5	59
300	344,2	294	2,0	1,7	64
400	459,2	392	2,5	2,3	74
500	574,7	490	3,0	3,0	85
600	690,1	588	3,5	3,5	96
800	928,0	785	4,5	4,5	118
1000	1143,5	985	5,0	5,0	140
1200	1356,0	1185	5,0	5,0	162

¹⁾ nie dotyczy rur falistych jednowarstwowych

Tablica Z1-3 - Wymiary rur Pragma⁺ID (jednowarstwowych i dwuwarstwowych) produkowanych w zakładach produkcyjnych Pipelife w Szwecji Ölsremma, Ljung

Średnica nominalna odniesiona do średnicy wewnętrznej	Maksymalna średnica zewnętrzna	Minimalna średnia średnica wewnętrzna	Minimalna grubość ścianki		Minimalna głębokość kielicha (za uszczelnieniem)
DN/ID	$d_{em,max}$	$d_{im,min}$	$e_{4,min}$ ¹⁾	$e_{5,min}$ ¹⁾	A_{min}
mm	mm	mm	mm	mm	mm
1	3	4	5	6	7
500	574,7	490	3,0	3,0	85
600	690,1	588	3,5	3,5	96
800	888,0	785	4,5	4,5	118
1000	1143,5	985	5,0	5,0	140
¹⁾ nie dotyczy rur falistych jednowarstwowych					

Tablica Z1-4 - Wymiary rur Pragma⁺ID (jednowarstwowych i dwuwarstwowych) produkowanych w zakładzie produkcyjnym Pipelife w Bułgarii Botevgard

Średnica nominalna odniesiona do średnicy wewnętrznej	Maksymalna średnica zewnętrzna	Minimalna średnia średnica wewnętrzna	Minimalna grubość ścianki		Minimalna głębokość kielicha (za uszczelnieniem)
DN/ID	$d_{em,max}$	$d_{im,min}$	$e_{4,min}$ ¹⁾	$e_{5,min}$ ¹⁾	A_{min}
mm	mm	mm	mm	mm	mm
1	3	4	5	6	7
500	561,5	490	3,0	3,0	85
600	685,8	588	3,5	3,5	96
800	925,5	785	4,5	4,5	118
1000	1143,0	985	5,0	5,0	140
¹⁾ nie dotyczy rur falistych jednowarstwowych					

Geometria perforacji rur drenarskich

Szczeliny wlotowe powinny mieć szerokość od 0,8 mm do 8,0 mm i długość od 2,0 mm do 150 mm, natomiast średnica otworów powinna wynosić od 2,0 mm do 12,0 mm. Powierzchnia nacięć rur perforowanych Pragma powinna wynosić co najmniej 50 cm²/mb, a rur perforowanych Pragma⁺ID co najmniej 100 cm²/mb. Możliwe jest wykonanie szczelin o wymiarach i rozmieszczeniu wg indywidualnej specyfikacji odbiorcy.

ZAŁĄCZNIK NR 2**CECHY SUROWCÓW DO PRODUKCJI RUR I KSZTAŁTEK**

Właściwości polipropylenu do produkcji rur i kształtek Pragma i Pragma⁺ID (surowiec pierwotny) i przedstawiono w tablicy Z2-1.

Tablica Z2-1 Właściwości identyfikacyjne surowca pierwotnego PP

Lp.	Cechy identyfikacyjne	Właściwości identyfikacyjne	Jednostki	Metody badań i obliczeń
1	2	3	4	5
1	Masowy wskaźnik szybkości płynięcia MFR (temp. 230°C, obciążenie 2,16 kg)	$MFR \leq 1,5$	g/10min	PN-EN ISO 1133-1 Warunek badania M
2	Czas indukcji utleniania (OIT) w temp. badania 200°C	≥ 8	min	PN-EN ISO 11357-6
3	Gęstość średnia surowca	≥ 890	kg/m ³	PN-EN ISO 1183-1
4	Wytrzymałość na ciśnienie wewnętrzne (parametry badania wg PN-EN 13479-3)	bez uszkodzeń	-	PN-EN ISO 1167-1 PN-EN ISO 1167-2

Do produkcji rur do drenażu, rozsączania i odwadniania może być stosowany zewnętrzny materiał PP z recyklingu, przygotowany ze zużytych wyrobów z tworzyw termoplastycznych, które zostały oczyszczone, rozdrobnione i zmielone. Materiał z recyklingu może być stosowany samodzielnie lub jako dodatek do materiału pierwotnego lub własnego materiału przetworzonego lub mieszaniny materiału pierwotnego i własnego materiału przetworzonego. Zawartość polimerów obcych w zewnętrznym materiale PP z recyklingu, badana metodą spektroskopii w podczerwieni lub metodą różnicowej kalorymetrii skaningowej (DSC) nie może przekraczać 5%.

Rzeczywista ilość zewnętrznego materiału z recyklingu dodana do każdej serii produkcyjnej powinna być rejestrowana przez producenta, a maksymalna ilość zewnętrznego materiału z recyklingu w mieszaninie powinna być określona przez producenta w dokumentacji ZKP.

Zewnętrzny materiał PP z recyklingu powinien odpowiadać specyfikacji obejmującej co najmniej właściwości podane w tablicy Z2-1.

Tablica Z2-2 Właściwości identyfikacyjne materiału PP z recyklingu

Lp.	Cechy identyfikacyjne	Właściwości identyfikacyjne	Jednostki	Metody badań i obliczeń
1	2	3	4	5
1	Masowy wskaźnik szybkości płynięcia MFR (temp. 230°C, obciążenie 2,16 kg)	$MFR \leq 3,0$	g/10min	PN-EN ISO 1133-1 Warunek badania M
2	Czas indukcji utleniania (OIT) w temp. badania 200°C	≥ 8	min	PN-EN ISO 11357-6
3	Gęstość średnia surowca	≥ 890	kg/m ³	PN-EN ISO 1183-1
4	Zawartość części lotnych	$\leq 0,5$	%	PN-EN ISO 1269

